

Sectorplan 19 Afval van gezondheidszorg bij mens of dier

I Afbakening

Afval van gezondheidszorg bij mens of dier komt hoofdzakelijk vrij bij intramurale instellingen, extramurale instellingen, dierenartsen, onderzoekscentra, laboratoria, ggd-en, huis- en tandartsenpraktijken en gebruikruimten voor drugsgebruikers. Het gaat daarbij met name om afval dat vrijkomt bij verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens of dier en/of verwant onderzoek.

Onderstaand - niet limitatief bedoeld - overzicht bevat afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen in dit sectorplan, maar niet vallen onder dit sectorplan.

Voor deze afvalstoffen zie...

Afval dat vrijkomt bij intra- en extramurale instellingen en thuiszorginstellingen, anders dan afval van de gezondheidszorg en/of verwant onderzoek, vooral kantoor- en kantineafval	Sectorplan 2: Restafval van bedrijven
Overige geneesmiddelen	Sectorplan 18: KCA/KGA
Chemicaliën (zowel gevaarlijke als niet gevaarlijke)	Sectorplan 18: KCA/KGA Sectorplan 67: Halogeenarme oplosmiddelen en glycolen Sectorplan 68: Halogeenhoudende oplosmiddelen Sectorplan 70: CFKs, HCFK's, HFK's en halonen
Dierlijke bijproducten	Sectorplan 65: Dierlijk afval
Fotografisch gevaarlijk afval dat vrijkomt in de gezondheidszorg	Sectorplan 79: Ontwikkelaar en fixeer Sectorplan 80: Vast fotografisch afval
Kwikhoudend (amalgaam) afval dat vrijkomt in de gezondheidszorg, vooral bij tandartspraktijken	Sectorplan 82: Kwikhoudend afval

Dit sectorplan is niet van toepassing op radioactief afval en genetisch gemodificeerde organismen (ggo's). Deze afvalstoffen kennen hun eigen wetgevingstrajecten.

II Minimumstandaard voor verwerking

De minimumstandaard voor het verwerken van

- infectieuze afvalstoffen (Euralcode 180103 en 180202)
- niet-infectieuze lichaamsdelen en organen (Euralcode 180102) en
- cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen (Euralcodes 180108/180207)

is thermische verwerking in een speciaal daarvoor vergunde installatie, binnen danwel buiten Nederland, onder voorwaarde dat dit leidt tot volledige vernietiging van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen en organen. Gelet op de aard van het afval is nuttige toepassing niet toegestaan, behoudens voorzover hierbij een volledige vernietiging van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen en organen optreedt.

Het door decontaminatie wegnemen van het infectierisico van infectieuze afvalstoffen afkomstig uit de gezondheidszorg van mens of dier is onder voorwaarden toegestaan. De gedecontamineerde stroom mag niet worden gemengd met een niet gedecontamineerde 180104 stroom. De minimumstandaard voor verwerking van gedecontamineerd afval is verwijdering door verbranden.

De minimumstandaard voor het verwerken van

- afval van de gezondheidszorg bij mens of dier waarvan de inzameling en verwerking niet zijn onderworpen aan specifieke richtlijnen teneinde infectie te voorkomen - zoals verband, gipsverband, linnengoed, wegwerpkleding, luiers en gedecontamineerd afval - (Euralcode 180104/180203)

is verwijdering door verbranden.

III Grensoverschrijdend transport van afval

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in hoofdstuk [Toetsingskader in- en uitvoer](#) van het beleidskader. De uitwerking voor afval van de gezondheidszorg bij mens of dier is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit [paragraaf 12.5.5](#) van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan [Verordening 1013/2006/EG](#) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

(Voorlopige) verwijdering

Overbrenging vanuit Nederland voor storten is op grond van nationale zelfverzorging in beginsel niet toegestaan.

Overbrenging vanuit Nederland van infectieuze afvalstoffen, niet-infectieuze lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen voor verbranden in een daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie als vorm van verwijdering is in beginsel toegestaan.

Overbrenging vanuit Nederland van afval van de gezondheidszorg bij mens of dier waarvan de inzameling en verwerking niet zijn onderworpen aan specifieke richtlijnen teneinde infectie te voorkomen voor verbranden als vorm van verwijdering is in beginsel toegestaan.

Overbrenging vanuit Nederland voor andere vormen van (voorlopige) verwijdering zijn in beginsel niet toegestaan op grond van nationale zelfverzorging wanneer als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.

Overbrenging naar Nederland voor storten is op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen in beginsel niet toegestaan.

Overbrenging naar Nederland van infectieuze afvalstoffen, niet-infectieuze lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen voor verbranden in de ZAVIN als vorm van verwijdering is alleen toegestaan in geval van onderbezetting van de capaciteit van ZAVIN.

Overbrenging naar Nederland van afval van de gezondheidszorg bij mens of dier waarvan de inzameling en verwerking niet zijn onderworpen aan specifieke richtlijnen teneinde infectie te voorkomen voor verbranden als vorm van verwijdering is in beginsel toegestaan.

Overbrenging naar Nederland voor andere vormen van (voorlopige) verwijdering zijn in beginsel niet toegestaan op grond van nationale zelfverzorging wanneer als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.

(Voorlopige) nuttige toepassing

Overbrenging vanuit Nederland van infectieuze afvalstoffen, niet-infectieuze lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen voor nuttige toepassing is gezien de aard van de afvalstoffen niet mogelijk.

Overbrenging vanuit Nederland van infectieuze afvalstoffen, niet-infectieuze lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen voor decontaminatie als vorm van voorlopige nuttige toepassing is in beginsel toegestaan, tenzij als vervolghandeling een deel van het afval wordt verwijderd (verbranden danwel storten).

Overbrenging vanuit Nederland van afval van de gezondheidszorg bij mens of dier waarvan de inzameling en verwerking niet zijn onderworpen aan specifieke richtlijnen teneinde infectie te voorkomen voor (voorlopige) nuttige toepassing is in beginsel toegestaan, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Voor afval van de gezondheidszorg bij mens of dier waarvan de inzameling en verwerking niet zijn onderworpen aan specifieke richtlijnen teneinde infectie te voorkomen geldt

dat iedere mate van storten in beginsel te hoog is om de overbrenging te rechtvaardigen omdat nuttige toepassing of verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland van infectieuze afvalstoffen, niet-infectieuze lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen voor (voorlopige) nuttige toepassing wordt in beginsel niet toegestaan, omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.

Overbrenging naar Nederland van afval van de gezondheidszorg bij mens of dier waarvan de inzameling en verwerking niet zijn onderworpen aan specifieke richtlijnen teneinde infectie te voorkomen voor (voorlopige) nuttige toepassing is in beginsel toegestaan wanneer de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.

IV Achtergrond afbakening en omvang van de stroom

Algemene aspecten

In de periode 2004-2006 is onderzoek verricht naar de afbakening en verwerking van "specifiek ziekenhuisafval". Daarbij zijn onder meer keuzes gemaakt over de Euralcodes die aan de verschillende afvalstoffen moeten worden toegekend. De uitkomsten uit dit onderzoek vindt u onderaan dit achtergronddocument toegevoegd.

Omvang afvalstof

De totale productie aan afval van de gezondheidszorg bij mens of dier bedraagt ongeveer 11 kton (situatie 2006).

Euralcodes

Voor de feitelijke afbakening is paragraaf I van het sectorplan bepalend. De in onderstaand overzicht genoemde Euralcodes kunnen betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan. Deze opsomming is indicatief. Wanneer aard en/of herkomst van een afvalstof in overeenstemming zijn met paragraaf I van het sectorplan, is niet van belang of de voor de afvalstof gehanteerde Euralcode al dan niet in dit sectorplan of in andere sectorplannen wordt genoemd.

Indicatief overzicht van Euralcodes

180102; 180103; 180104; 180108; 180202; 180207; 200131

In artikel 1 van de [Regeling Europese afvalstoffenlijst](#) wordt verwezen naar de bijlage die hoort bij [Beschikking 2000/532/EG](#) van de Commissie. In deze bijlage, die is gewijzigd bij [Besluit 2014/955/EU](#) van de Commissie, vindt u de afvalstoffenlijst en de manier waarop in concrete gevallen de van toepassing zijnde Euralcode moet worden bepaald. In artikel 4 van de [Regeling Europese afvalstoffenlijst](#) is uitgewerkt hoe moet worden omgegaan met zogenaamde complementaire categorieën, waarbij afhankelijk van de situatie soms een code moet worden gekozen voor gevaarlijk afval en in andere gevallen een code voor niet-gevaarlijk afval. De regeling en bijlage worden nog eens verder uitgewerkt en toegelicht in de door VROM uitgegeven [Handreiking Eural](#).

Monitoring

De monitoring van afval van de gezondheidszorg bij mens of dier vindt jaarlijks plaats op basis van de meldingen aan het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen. Rijkswaterstaat Leefomgeving rapporteert jaarlijks over de [monitoring en de resultaten](#).

V Overwegingen bij de minimumstandaard

BREF

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor afval van de gezondheidszorg bij mens of dier zijn de in het kader van de [Richtlijn industriële emissies](#) opgestelde BBT-conclusies (of zolang deze er nog niet zijn de BBT-referentiedocumenten (BREF's)) betrokken. Met deze documenten moet op grond van artikel 5.4, eerste lid, van het [Besluit omgevingsrecht](#) rekening worden gehouden bij het bepalen van de BBT. Voor afval van de gezondheidszorg bij mens of dier zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstof verwerkt moet worden. De Richtlijn industriële emissies en daarop gebaseerde BREF's hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Hoogwaardigheid van verwerking

Laagwaardiger verwerking dan de minimumstandaard, d.w.z. storten van afval van de gezondheidszorg bij mens of dier, is ongewenst vanwege het infectierisico en gevaren voor mens en milieu.

Relatie tot de praktijk in Nederland / uitvoerbaarheid / bedrijfszekerheid

De minimumstandaard sluit aan bij een bestaande wijze van verwerking en is daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker.

Relatie minimumstandaard en gebruikelijke verwerking in het buitenland

Het niveau van verwerking dat in de minimumstandaard is vastgelegd komt overeen met de gangbare wijze van verwerking in het buitenland. De minimumstandaard leidt daarom niet tot een ongelijk speelveld tussen Nederland en de omliggende landen.

Kosten

Verwerken van lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen volgens de minimumstandaard is algemeen aanvaard als haalbaar en kosteneffectief.

Specifieke aspecten / ontwikkelingen

In vergelijking tot LAP1 is de minimumstandaard niet gewijzigd.

VI Beleid en regelgeving

Preventie

Het voorkomen van het ontstaan van de afvalstoffen waarop dit sectorplan zich richt, is vrijwel onmogelijk, omdat deze afvalstoffen samenhangen met de behandeling van ziekten. Er wordt van uit gegaan dat daarbij een zorgvuldige afweging plaatsvindt over nut en noodzaak van de behandeling.

Er zijn wel mogelijkheden om de hoeveelheid afval van de gezondheidszorg bij mens of dier te beperken. Door een adequate scheiding van afvalstoffen op de werkplek, waarmee wordt voorkomen dat afvalstoffen onnodig worden ingedeeld als afval met een infectierisico.

EU-regelgeving

Een belangrijk deel van het afval dat ontstaat bij onderzoek, diagnose, behandeling en preventie van ziekten bij dieren, zoals bloed, excreta vermengd met beddingsafval, proefdieren of delen van proefdieren, moet opgevat worden als niet voor menselijke consumptie geschikte dierlijke bijproducten. Dergelijke bijproducten vallen onder de [Verordening dierlijke bijproducten 1069/2009](#) (hierna te noemen: de Verordening). Deze verordening deelt dierlijke bijproducten in drie categorieën in. De Verordening schrijft voor op welke wijze en door wie de verschillende categorieën mogen worden ingezameld, vervoerd, opgeslagen, gehanteerd, verwerkt en hoe de verwijdering van dergelijk afval moet plaatsvinden. De Verordening werkt onder meer met erkenningen van verzamelcentra, opslagbedrijven en verwerkingsinrichtingen. Een Verordening is rechtstreeks van toepassing in de lidstaat en daarvan kan niet worden afgeweken. Voor meer informatie over de [Verordening 1069/2009](#) kan sectorplan 65 ([Dierlijk afval](#)) worden geraadpleegd.

Nationale regelgeving en beleid

Op dierlijk afval is naast bovengenoemde verordening de [Regeling dierlijke producten](#) van toepassing.

In het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) is bepaald dat het storten van afval van de gezondheidszorg bij mens of dier (categorie 2) niet is toegestaan.

Zoals hiervoor is aangegeven, is het belangrijkste doel van het beleid het voorkomen van een infectierisico in de verwijderingsketen. Dat kan door het afvoeren van afval met een infectierisico (Euralcode 180103) naar een centrale, specifieke verwijderingsinstallatie of door het zodanig verwerken (decontamineren) van deze afvalstoffen dat het infectierisico wordt weggenomen. Het RIVM heeft hiervoor in samenspraak met diverse partijen in het veld de [Richtlijn decontaminatie](#) ontwikkeld (bij deze Richtlijn hoort tevens een Erratum) waarin de voorwaarden zijn beschreven die aan een vochtig hitte proces moeten worden gesteld. Vanaf 1-1-2007 mag de afvalstof met een infectierisico (Eural 180103) worden gedecontamineerd. De ontwikkelde Richtlijn omvat een minimumstandaard voor een vochtige hitte decontaminatieproces (minimaal desinfecteren met vacuümtechniek onder voorwaarde van geslaagde validering). Vanaf genoemd tijdstip kan een vergunning worden aangevraagd voor het verwerken van afval met een infectierisico waarbij de vergunningverlener o.a. toetst of wordt voldaan aan het gestelde in de Richtlijn.

Voor de deelstroom a. uit 180103 en 180202 (alle scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting) zijn verwerkingstechnieken beschikbaar die niet voorzien in het afdoden van micro organismen, maar in het voorkomen van prikaccidenten. Bekend voorbeeld daarvan is een verwerking waarbij naalden in gesmolten kunststof worden opgesloten. Dergelijke technieken

mogen ook worden vergund. Deze techniek wordt beleidsmatig gelijk gesteld aan decontaminatie zodat afvoer naar een AVI in plaats van naar de ZAVIN is toegestaan.

Na decontamineren heeft het afval geen infectierisico meer en heeft daardoor dezelfde eigenschappen als 180104. Het afval mag daarom naar een gewone afvalverbrandingsinstallatie worden afgevoerd. Om transparantie en handhaafbaarheid in de verwijderingsketen te waarborgen, is het wel noodzakelijk dat de gedecontamineerde stroom als zodanig in de totale verwijderingsketen herkenbaar blijft. De gedecontamineerde stroom mag dus niet worden gemengd met een niet gedecontamineerde 180104 stroom.

Het gedecontamineerde afval kan onder Euralcode 180104 naar een AVI worden afgevoerd, met de aantekening dat het om gedecontamineerd afval gaat. Dit moet controleerbaar zijn door de aanwezigheid van indicatorstrips in het afval en/of begeleidingspapieren met een door de afzender ondertekende verklaring en uitdraaien van relevante metingen naar kritische parameters.

Decontamineren is alleen toegestaan op stroom 180103. Om ethische redenen mag stroom 180102 (lichaamsdelen en organen) niet worden gedecontamineerd. Deze stroom dient naar een speciaal daarvoor vergunde installatie te worden afgevoerd. De stroom 180108 (cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen) is een risicovolle stroom vanwege de toxische eigenschappen van dit afval. Decontamineren van een dergelijke stroom verandert dit gevaarsaspect niet en is dan ook niet toegestaan. Ook deze stroom dient te worden afgevoerd voor verbranden in een daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie.

Stroom 180104 wordt geacht geen risico te omvatten en mag naar een AVI worden afgevoerd. De eventuele esthetische aspecten (bijvoorbeeld materiaal met opgedroogd bloed) die samen kunnen hangen met dit afval spelen beleidsmatig geen rol. Wel is het van belang dat de ontdoeners de juiste Euralcode hanteren. Het is niet juist om dit afval onder een Eural hoofdstuk 20 code af te voeren. Euralcodes van hoofdstuk 20 mogen alleen worden toegepast op afval dat vrijkomt op afdelingen die geen relatie hebben met behandeling, onderzoek en preventie van ziekten, zoals kantoorafdelingen, technische dienst, keuken.

Decontamineren is een keuze voor de ontdoener en geen verplichting. Indien een ontdoener het afval met infectierisico (180103) niet wenst te decontamineren, moet het afval worden afgevoerd naar een daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie of naar een vergunde decontaminatie-installatie. Afval met een infectierisico mag niet naar een AVI worden afgevoerd.

Indien een ontdoener niet wenst te decontamineren, mag hij alle stromen die naar een daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie of naar een vergunde decontaminatie-installatie moeten worden afgevoerd, tezamen afvoeren. Wel dient men zich ervan bewust te zijn dat stroom d. in 180103 op grond van de ADR in een andere verpakking moet worden afgevoerd. Afvalstoffen met Euralcode 180102, 180103, 180108, 180202, en 180207 mogen gemengd onder code 180103 worden afgevoerd naar de Nederlandse verwerker van infectieus ziekenhuisafval. Indien wordt gekozen voor het laten verwerken van deze afvalstromen bij een buitenlandse verwerker, dient de ontdoener zich ervan te vergewissen dat de buitenlandse verwerker al de afzonderlijke samenstellende afvalstromen mag accepteren.

In de afgelopen jaren is het afval dat de ZAVIN zelf niet heeft kunnen verwerken, uitgevoerd naar verbrandingsinstallaties in het buitenland. De verwachting is dat het aanbod aan de ZAVIN zal blijven stijgen en het aanbod dus structureel hoger wordt dan de beschikbare verbrandingscapaciteit. Dat betekent dat transport van dit afval naar het buitenland noodzakelijk blijft.

Omdat sinds 1-1-2010 de verbranding van afval van de gezondheidszorg bij mens of dier aan de markt is overgelaten, bestaat geen reden om de capaciteit voor de verbranding van afval van de gezondheidszorg bij mens of dier te blijven reguleren. Het is dan ook na inwerkingtreding van LAP2 toegestaan om verbrandingscapaciteit voor afval van de gezondheidszorg bij mens of dier te realiseren.

Het toepassen van niet-infectieus afval van de gezondheidszorg bij mens of dier als secundaire brandstof is toegestaan.

Regeling scheiden en gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen

Op grond van de [Regeling Scheiden en gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen](#) moet infectieus afval van de gezondheidszorg bij mens of dier gescheiden worden gehouden van andere gevaarlijke afvalstoffen. In dit sectorplan is daarnaast bepaald dat gedecontamineerd afval van de gezondheidszorg bij mens of dier eveneens gescheiden moet worden gehouden van ander niet gevaarlijk afval.

Op termijn wordt de Regeling scheiden en gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen ingetrokken en zal de Lijst met gescheiden te houden categorieën van afvalstoffen als bedoeld in hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader uit Bijlage 5 van het LAP ook opgenomen worden in het Activiteitenbesluit. In het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn regels gesteld met betrekking tot het mengen van niet-gevaarlijke afvalstoffen. Deze regels worden aangevuld met bepalingen over het mengen van gevaarlijke afvalstoffen.

Specifiek ziekenhuisafval valt in de lijst met gescheiden te houden categorieën van afvalstoffen onder categorie 28 van tabel 1 en moet gescheiden worden gehouden van andere (gevaarlijke) afvalstoffen.

Besluit en Regeling melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen

Het [Besluit](#) en de [Regeling](#) melden stellen voorschriften aan ontdoeners, inzamelaars/vervoerders en ontvangers van afvalstoffen binnen Nederland. Het doel is om ten behoeve van toezicht, handhaving en monitoring zicht te krijgen op de omvang, aard, afgelegde route en verwerkingsmethode van afvalstoffen binnen Nederland.

Het besluit en de regeling bevatten regels omtrent het melden van de ontvangst en de afgifte van afvalstoffen door meldingsplichtige inrichtingen, de meldsystematiek, de afvalstoffenregistratie en de vereiste formulieren (zoals de begeleidingsbrief).

Het Besluit melden wijst in [artikel 2](#) aan welke inrichtingen maandelijks aan het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen moeten melden. Niet alle inrichtingen die afvalstoffen ontvangen zijn meldingsplichtig; in het algemeen vallen buiten de meldingsplicht inrichtingen die kleine hoeveelheden afval en/of weinig milieubelastende afvalstoffen ontvangen en deze niet verbranden of storten. Verder worden in artikel 2 inrichtingen uitgezonderd van de meldplicht die uitsluitend handelingen verrichten met bepaalde afvalstoffen, omdat het melden van deze afvalstoffen weinig meerwaarde heeft voor toezicht en handhaving. Tenslotte geldt er voor meldingsplichtige inrichtingen een uitzondering voor het melden van afvalstoffen die genoemd staan in [bijlage I van het Besluit melden](#). Niet-meldingsplichtige inrichtingen moeten de meldgegevens als bedoeld in [artikel 10.40 lid 1 van de Wet milieubeheer](#) wel registreren, vijf jaar bewaren en desgevraagd binnen redelijke termijn voor toezicht beschikbaar stellen (artikel 2 lid 3 van het besluit).

Meer informatie over het Besluit en de Regeling melden is te raadplegen op de site van het [Landelijk Meldpunt Afvalstoffen](#) (LMA).

Uitzonderingen op de vergunningplicht (omgevingsvergunning voor milieu)

In principe zijn inrichtingen voor alle handelingen (inclusief handelingen voorafgaand aan nuttige toepassing of verwijdering, zoals opslag) met afvalstoffen vergunningplichtig. Op deze vergunningplicht bestaan uitzonderingen welke genoemd worden in het [Besluit omgevingsrecht](#) (Bor), bijlage I onderdeel C, categorie 28, onderdeel 28.10. In sommige gevallen is nog wel een zogenaamde Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) nodig. Artikel 2.2a van het Besluit omgevingsrecht wijst aan wanneer een OBM van toepassing is. De gevallen waarin de OBM moet of kan worden geweigerd volgt uit artikel 5.13b van het Besluit omgevingsrecht. Zie voor meer informatie de site van [Infomil](#).

Inrichtingen die uitgezonderd zijn van de vergunningplicht, moeten wel voldoen aan de voorschriften uit het [Activiteitenbesluit](#).

Voor handelingen met afval van gezondheidszorg kunnen de uitzonderingen genoemd onder de punten 5, 33 en 34 van toepassing zijn. In het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#) staat een overzicht van alle uitzonderingen.

VII Achtergronden bij grensoverschrijdend transport van afvalstoffen

Indeling op basis van Oranje lijst van afvalstoffen

Hieronder is een indicatief overzicht gegeven van codes van de Oranje lijst van afvalstoffen (bijlage IV van [Verordening \(EG\) 1013/2006](#)) die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. De codes zijn ontleend uit de bijlagen van het [Verdrag van Bazel](#) en het [OESO-besluit](#). Voor overbrenging van die afvalstoffen moet altijd de procedure van voorafgaande schriftelijke kennisgeving en toestemming worden gevolgd. De procedure is beschreven in hoofdstuk [Toetsingskader in- en uitvoer](#) van het beleidskader.

Indicatief overzicht van codes op basis van de Oranje lijst

Codes op basis van bijlage VIII van het Verdrag van Bazel	A4010, A4020, A4130, A4140, A4150

Indeling op basis van bijlage I van het Verdrag van Bazel (Y-code)

Op basis van het Verdrag van Bazel zijn gevaarlijke afvalstoffen in te delen in categorieën van Y-codes. Lidstaten van de Gemeenschap dienen aan de hand van onder meer de Y-codes aan de Europese Commissie te rapporteren hoeveel en welke gevaarlijke afvalstoffen zijn overgebracht. Hieronder is een indicatief overzicht gegeven van categorieën van Y-codes van bijlage I van het Verdrag van Bazel die op de afvalstoffen van toepassing kunnen zijn.

Indicatief overzicht van Y-codes op basis van bijlage I van het Verdrag van Bazel

Codes op basis van bijlage I van het Verdrag van Bazel	Y01, Y03, Y14

Vermeld de code van de Oranje lijst en de Y-code altijd bij kennisgevingen.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van welke afzonderlijke afvalstoffen onderscheiden kunnen worden binnen het afval van de gezondheidszorg bij mens en dier.

Onder de tabel is een toelichting opgenomen. Voor een deel van de stromen bevat sectorplan 19 specifiek beleid.

Euralcode	Omschrijving
18.01 Afval van verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens en/of verwant onderzoek.	
180102	Lichaamsdelen en organen. (indien dit afval afkomstig is van patiënten met een categorie A ADR infectieziekte zonder toevoeging cultures only dan indelen als 180103) Let op: alle vloeibare excretia vallen onder 180103, alle opgedroogde excretia onder 180104
180103	Afval met een infectierisico: a. alle scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting; b. niet opgedroogd bloed en alle niet opgedroogde excretia (bijv. sputum) ongeacht herkomst of soort besmetting; c. al het afval dat mogelijk is besmet met micro organismen en vrijkomt bij de bewuste vermeerdering van micro organismen in onder meer laboratoria, ongeacht herkomst of soort besmetting; d. al het afval (ook onder a,b,c) dat in direct contact is geweest met patiënten met een infectieziekte welke voorkomt op de geldende cat A ADR lijst zonder de toevoeging cultures only. e. afval van patiënten met een infectieziekte dat niet voldoet aan de criteria onder a t/m d, (o.a. de categorie A ADR lijst met de toevoeging cultures only) maar waarvan op basis van een professionele inschatting bepaald kan worden dat het aannemelijk is dat het afval in de verwijderingsketen een risico vormt.
180104	Afval waarvan de inzameling en verwijdering niet zijn onderworpen aan speciale richtlijnen teneinde infectie te voorkomen (bijvoorbeeld verband, gipsverband, linnengoed, wegwerpkleding, luiers) of afval dat conform de daarvoor geldende bepalingen is gedecontamineerd.
180106	Chemicaliën die uit gevaarlijke stoffen bestaan of deze bevatten
180107	Niet onder 180106 vallende chemicaliën
180108	Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen
180109	Niet onder 180108 vallende geneesmiddelen
180110	Amalgaam uit de tandheelkunde
18.02 Afval van onderzoek en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij dieren (voor zover niet gereguleerd in Verordening 1069/2009 en Destructiewet)	
180202	Afval met een infectierisico: a. scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting; b. niet opgedroogd bloed en alle niet opgedroogde excretia ongeacht de herkomst of besmetting, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002/Destructiewet; c. al het afval dat mogelijk besmet is met micro organismen en vrijkomt bij de bewuste vermeerdering van micro organismen in onder meer laboratoria, ongeacht herkomst of soort besmetting, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002/Destructiewet; d. al het afval dat in direct contact is geweest met (proef)dieren welke zijn besmet met een infectieziekte welke voorkomt op de geldende cat A ADR lijst zonder de toevoeging cultures only, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002/Destructiewet; e. afval van (proef)dieren met een infectieziekte dat niet voldoet aan de criteria onder a t/m d, (o.a. de categorie A ADR met toevoeging cultures only) maar

	waarvan op basis van een professionele inschatting bepaald kan worden dat het aannemelijk is dat het afval in de verwijderingsketen een risico vormt, indien niet gereguleerd in Verordening 1069/2009/Destructiewet.
180203	Al het afval dat vrijkomt bij de diagnose, behandeling en preventie van ziektes bij de dieren welke niet onder een andere Euralcode kan worden ingedeeld binnen hoofdstuk 1802 en niet is gereguleerd in Verordening 1069/2009, waaronder afval dat conform de daarvoor geldende bepalingen is gedecontamineerd.
180205	Chemicaliën die uit gevaarlijke stoffen bestaan of deze bevatten
180206	Niet onder 180205 vallende chemicaliën
180207	Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen
180208	Niet onder 180108 vallende geneesmiddelen

Toelichting op de afbakening:

1. De kerndoelstelling van het beleid is het voorkomen van infectierisico in de verwijderingsketen. Dit werkt door in de afbakening van dit sectorplan en de indeling van afvalstoffen in Euralcodes.
2. Omdat het afvalbeheer zowel uit transport als verwerking bestaat, is nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de transportwetgeving. Afval dat in de transportketen een infectierisico vormt, mag daardoor niet zonder meer naar een AVI worden afgevoerd.
3. De Eural kent aparte categorieën voor scherpe voorwerpen (180101 en 180201). Alle scherpe voorwerpen worden echter beschouwd als afval met een infectierisico en daarom moeten ze, ongeacht de herkomst of de aard van de besmetting, altijd onder Euralcode 180103 of 180202 worden ingedeeld.
4. Ook naaldcontainers moeten als 180103 of 180202 worden ingedeeld, want de naald is op het moment van ontdoen een scherp voorwerp met een infectierisico. De container is weliswaar een goede verpakking, maar de verpakking is een beheersmaatregel en mag niet worden gebruikt om de definitie te veranderen.
5. Scherpe voorwerpen die gebruikt worden bij de toediening van cytostatica moeten als 180108 of 180207 worden ingedeeld.
6. In de Eural lijst worden onder code 180102 ook bloedzakjes en geconserveerd bloed genoemd. Alle bloed en excretia welke niet zijn opgedroogd, worden echter beschouwd als afval met een infectierisico en daarom dienen ze, ongeacht de herkomst en de aard van de besmetting, onder Euralcode 180103 te worden ingedeeld.
Bloed en excretia welke direct tijdens het vrijkomen worden geabsorbeerd in specifiek daartoe aangebrachte of toegepaste materialen (zoals pleisters, verbanden, onderleggers, incontinentiemateriaal, gelzakken) waardoor een drup/lekvrije afvoer mogelijk is, mogen als 180104 worden afgevoerd naar een AVI.
7. Op grond van de Wet inzake de bloedvoorziening (WIB) wordt in Nederland één rechtspersoon (op dit moment Sanquin) aangewezen om de taken voortvloeiend uit deze wet uit te voeren. Gezien de bepalingen uit deze wet, is (een deel van) het ontstane bloedafval onvergelijkbaar met bloedafval dat vrijkomt bij de diagnose, behandeling of preventie van ziekten bij de mens. Mede hierom is het verantwoord toe te staan dat een duidelijk omschreven en afgebakend deel van het vloeibare bloedafval dat bij deze rechtspersoon ontstaat, in afwijking van de algemene regel dat al het vloeibaar bloed afval als infectieus moet worden beschouwd, als bedrijfsafval mag worden afgevoerd.
Afvalstoffen bestaande uit delen van het bloedafnamesysteem (monsternamezak, kunststof afnamezak, satellietzakken, verbindingslangetjes en leukocytenfilter, onderdelen van het aferese systeem) die ontstaan tijdens de productie van kort houdbare bloedproducten (bloedcelproducten en quarantaineplasma), en afvalstoffen bestaande uit delen van het bloedafnamesysteem (plasmazakken fractioneringsplasma) die ontstaan tijdens de productie van lang houdbare bloedproducten, mogen als bedrijfsafval worden afgevoerd onder de volgende voorwaarden:
 - 1) De verpakking van het betreffende afval moet aan de buitenzijde visueel herkenbaar zijn aan een kenmerk (logo of naam) als afval van de rechtspersoon belast met de taken voortvloeiend uit de WIB. Dit betekent o.a. dat het afval niet geperst mag worden en niet opgemengd mag worden met ander bedrijfsafval.
 - 2) de rechtspersoon ontdoet zich van het bovengenoemd afval (bijvoorbeeld door afgifte aan een erkende inzamelaar), enkel vanuit de vaste afnamelocaties (centra waar het bloed wordt afgenomen of bewerkt).

- 3) indien de eenheid (bloedproduct) om kwaliteitsredenen niet wordt vrijgegeven (bijvoorbeeld vanwege een aangetroffen infectie) dient de eenheid beschouwd te worden als infectieus afval en conform de bepalingen uit het sectorplan te worden behandeld.

Al het andere vloeibare bloedafval dan wel afval dat geen onderdeel vormt van het bloedafnamesysteem (bijvoorbeeld bloedmonsters in buizen van donoren voor labonderzoek) moeten conform de bepalingen uit dit sectorplan worden behandeld.

8. Minimale hoeveelheden druppelvormige verontreinigingen die zijn achtergebleven in gebruiksmaterialen zoals infuuszakken, potten en slangetjes (op te vatten als aanhangende vloeistoffen) die drup/lekvrij kunnen worden verwijderd, mogen als 180104 worden afgevoerd naar een AVI.
9. Vloeibaar materiaal dat op het moment van verwijderen 'opgesloten' zit (bijvoorbeeld bloed in afgesloten bloedbuizen), mag niet als 180104 worden verwijderd. Omdat niet is te garanderen dat het materiaal in de gehele verwijderingsketen opgesloten blijft, moet dit afval als 180103 worden afgevoerd.
10. Het is niet toegestaan om verpakkingen die als beheersmaatregel voor de transportveiligheid zijn uitgerust met absorberend materiaal, indien deze (opgesloten) vloeibaar materiaal bevatten, als 180104 af te voeren. Ook hier geldt weer dat de verpakking een beheersmaatregel is om lekkage te voorkomen, op het moment van ontdoen is het afval echter vloeibaar.
11. De transportregelgeving ADR bevat een indicatieve opsomming van zogeheten categorie A micro organismen onderverdeeld in micro organismen met of zonder de toevoeging cultures only. Op grond van de huidige definitie (oktober 2006) in het ADR kunnen cultures alleen voorkomen in labsituaties en niet in afval. Omdat de ADR een dynamisch wetgevingscomplex is, dient een ontdoener altijd uit te gaan van de geldende ADR regelgeving. De lijst is indicatief: als behandelaars twijfels hebben over risico van bepaald afval, moet door deze professionals worden bepaald of al dan niet sprake is van een categorie A stroom.
12. De micro organismen zonder de toevoeging cultures only op de categorie A lijst van de ADR zijn dusdanig risicovol dat om elke vorm van besmetting te voorkomen dit afval extra zorgvuldig moet worden verpakt, vervoerd en verwerkt. In de afbakening van dit sectorplan wordt daarom gesproken over "al het afval dat in direct contact is geweest met patiënten besmet met een dergelijke infectieziekte". Dit betekent dat alle materialen die in aanraking zijn geweest met dergelijke patiënten als risicovol afval moet worden beschouwd, dus ook pleisters, verband, onderleggers, scherpe voorwerpen, excretia (ook indien opgedroogd).
13. De omschrijving 'cytotoxisch en cytostatisch geneesmiddel' moet ruim worden geïnterpreteerd. Alle materialen die mogelijk besmet kunnen zijn tijdens de bereiding van en de behandeling met cytostatica moeten als 180108 afval worden beschouwd. Dat geldt dus ook voor incontinentiemateriaal, scherpe voorwerpen verbanden en pleisters van patiënten e.d. die zijn behandeld met cytostatica. Het is ter beoordeling van de professionals om te bepalen welke materialen zodanig besmet kunnen zijn dat een afvoer onder 180108 noodzakelijk wordt geacht.
14. Afval van de gezondheidszorg bij mens of dier afkomstig van de afdelingen met patiëntenzorg, -onderzoek en -behandeling en de laboratoria kan niet onder een Eural hoofdstuk 20 code worden afgevoerd, ook indien er sprake is van een stroom die vergelijkbaar is met bedrijfsafval (180104). Euralcodes van hoofdstuk 20 mogen alleen worden toegepast op afval dat vrijkomt op afdelingen die geen relatie hebben met behandeling, onderzoek en preventie van ziekten, zoals de administratie, technische dienst en de keuken.